

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Száchényi utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETIMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap sze lemi részét illető
minden kérés 1 em é ny e k ide intéandók.

Bérmertelen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE

Megjelen nap o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábsopetisor egyszeri beiktatásért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért kü ön 30 kr
Nyitlter 4 hasábsopetisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
ajdonság sora 50 krajószár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Hétfő, Deczember 3.

237. szám.

I. Ferencz József.

Debreczen, deczember 2.

Tegnap volt negyven évének annak, hogy ő felsége I. Ferencz József az uralkodást átvette.

Trónra lépésének módja és körülményei bizonyára már a történelemnek vannak átadva és az alkotmányos jogai huszonegy év óta nemcsak visszaállított, hanem minden erővel fejlesztett Magyarországnak egyetlen fia sem lesz, kinek hódolata és rokonszenve régen át ne adta volna az előzményeket a történelemnek, és ki a holnapi napon másra gondolna, mint szeretet királyunk nagy emberi, nagy uralkodói tulajdonságaira, eredményeire, érdemeire.

Az uralkodói kötelességek magasztos felfogásában, azok lelkiismeretes, bámulatos szellemi és testi erővel, bölcsességgel, tapasztalással és tapintattal való teljesítésében páratlanul áll az a férfiú, a ki a legnehezebb és legválságosabb körülmények közt, uralkodói tényleges működésében negyven olyan évet töltött el, melyben kötelességek teljesítése és népeinek boldogsága képezte kizárólagos gondját.

Nemcsak az egész monarchia, hanem speczialiter Magyarország is több olyan emléket eleveníthet fel a mai napon, melyek a haladás és fejlődés azon bámulatos mértékéről tanuskodnak, számokban és intézményekben, melyek az országnak e negyven év alatti helyzetéről haladásáról, fejlődéséről, ugyszólván napról-napra, évről-évre emelkedést jeleznek.

És ha valaki megfújja emlékeztében a jó és rossz viszonyok közt lezajlott, sok válságot hozott negyven évnek történetét, úgy azon ré zében, mely Magyarországra, vonatkozik, mint abban, mely az egész monarchia nemzetközi állását és belviszonyait karolja fel; bizonyára épp úgy csudálni fogja, a negyven év első felében a meglepő változást.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Egy modern család drámája.

Regény.

Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

— Rettenő az a nagy városi élet! mondá helyben hagyólag bólingatva fejét az idős nő. Az emberek ott mind önzők, számítók, csalók, álnokok. Higye meg édes jó Alicem én sokszor aggodom Pál miatt, félek, hogy könnyen egy számító kaczer abban a káprázatosvilágban elbódíthatja, magához bilineselheti, Pál pedig nagyon érzékeny természet, ha egy nőben csalódnék, a mi pedig mindenesetre elkerülhetetlen, rendkívüli módon szenvedne.

Alice Pál neve hallatára felderült, s úgy érezte, hogy szíve hevesebben dobog.
— Oh! édes nénikém, Pál miatt soha se aggodjék. Ugymond Alice oly gyöngédeden s ragyogó szemei jobban fényeltek. Pál komoly, érlelyes férfi. Minő mások az ő levelei.

Pál levelei csakugyan mások voltak. Ezekben, a láng lelkű ember küzdelme és fokonykenti emelkedése a szellemi élet jelentőség-teljes versengésében volt tüzetesen feltüntetve, párosulva a határtalan, nemes, gyöngéd kiváló fűi szeretettel, melylyel a jó fű anyja iránt bennsőséggel viseltetett.

A nagyra törekvő ambíció Pálnál már gyermek korában feltűnő módon nyilvánult, úgy hogy tanárai szentül megvoltak győződve, hogy nevezetes, nagy ember válik belőle az életben. Rendkívüli szellemi erővel volt megáldva, s oly lelkesedéssel és akadályt nem ismerő odaadással karolta fel tanulmányait, hogy kitűnő sikerrel végezte azokat.

Kiváló képességei mellett megvolt benne az emberi érenek tündöklő, nagy sorozata: megdönthetetlen erély, emberfeletti vasszorgalom, nemes iparkodás, becsületes törekvés, a munka-

sokat, melyeken e monarchia átment s szerencsétlenségeiből s történelme nagy tévedéseiből kifejlődő szerencsét s öntudatos tanúságait, mint az alkotmányos korszak alatt, minden tekintetben, az előző korszakot jóval meghaladó mértékben való emelkedését, tekintélyben és minden irányu fejlődésben. Minthogy pedig mindezek felett mint döntő és vezető áll elől királyunk, kinek neve a szerint lesz dicsőbb és nagyobb, mint népei s országai sorsa boldogabb s ereje hatalmasabb: a hazafui érzés, mely ma a királyhoz való hűs-ggel elválaszthatatlanul összefonódott, lelkesedéssel fordul tegnap is a király felé, óhajtván, hogy majdan az alkotmányosság jubileumát is megérve, élvezhesse nemcsak munkájának gyümölcsét, ő, dinastiája, hazánk és a monarchia.

A véderő törvényjavaslat. A képviselőház igazságügyi bizottsága — mint a „B. C.“ értesül — a véderő törvényjavaslatot ezen a héten fogja tárgyalás alá venni és előreláthatólag két ülésben le is tárgyalja, úgy hogy a bizottsági jelentés már a szerdán tartandó ülésben elkészíthető lesz. Miután a regale-előterjesztések és a különböző kisebb törvényjavaslatok tárgyalása — ezek között az indemnity-törvényjavaslat, a rendkívüli közös kiadások fedezésére szükséges póthitel és a svájci kereskedelmi szerződésről szóló javaslatok — még legalább 8–10 napot igénybe vesznek, a védtörvényjavaslat aligha kerülhet f. hó 12-ike előtt napirendre. E szerint kérdéses, hogy a törvényjavaslatot a karácsonyi szünetekig terjedő rövid idő alatt teljesen letárgyalhatják e vagy sem.

Országgyűlés.

Budapest, 1888. November 1.

A képviselőház mai ülése a regale-kártalanítási javaslat 10. §-a feletti szavazással vette kezdetét s a ház a § t ifj. Andrássy Gyula gr. ellenindítványával szemben 193 szavazattal 47 ellenében elfogadta. A beadott módosítványok közül Hollóé elesett, ellenben elfogadtattott gr. Apponyi, melyet Tiszta Kálmán is magáévá tett, Bokrossé és Varas-

szereket és kötelességért fenköltse, önfeláldozás és a jó szív ritka szerete. Huszonhét évvel kétszbevonhatlan sikereket tüntetett fel a bírói pályán, és az igazságszolgáltatás terén nemcsak mint ügyes és routinál bíró hivatalnok működött, de valóságos foenomenális geninek bizonyult.

A törvénykezés és a jog egy oly könyvét alkotta meg 28-ik évében szellemének pazar gazdagságával, hogy az e téren való kapacitások elismerésökkel adóztak neki ez örökbecsű műért.

Egy évvel reá már államügyész volt, s az igazságügyminiszter kegyeltje, sőt hivatott körökben az a hír szárnyalt, hogy lehető leghamarabb államtitkári méltóságra fog emelkedni.

Vannak emberek, kik kivételes lényei a teremtsének, név nélkül születnek és minden, kegy és protekczió nélkül lépnek e nyilvános élet szerencse-sinjere, lánglelkük csodás módon emelkedik ki a homályból, oly egyszerre, oly kápráztatón, mint a sötét fellegekben át kiszökkenő nap vakító sugara; egyes-egyedül, saját önérejköböl hatolnak fel a magasba: s az intézményre, melyet szolgálnak, nemcsak hogy fényt árasztanak, hanem egyszerűen kiemelkednek, nagy alakjaivá válnak: Rendkívüli pályatutásuk diadalra juttatja eszméiket, s nagy alkotásai, melyekkei a haza és az emberiség hasznát idézték elő, nemcsak a kortársak elismerését és tiszteletét vívják ki számukra, de a jövő nemzedék is, a valódi nagyság elpusztíthatatlan művét, dicsősítésével illetend.

Az ilyen kiemelkedő, kiváltságos alakok egyike Tarby Pál.

És daczára annak, hogy hivatalos teendői folytonos izgalomban tartották és hogy kínáló szabad óráiban szerlelt nagy buzgalommal, behatóan tanulmányozta Sheridan „Political Speeches“, Bentham „Petition for justice“, Burke „Speech in the impeachment of Warren Hastings“ művét, továbbá még, hogy roppant előszeretettel buvárkodott Cicero, Demosthenes, Montesquieu,

dyé. A névszerinti szavazásnál minden pártból szavaztak pro is, contra is.

Nagy és élénk, részben zajos vitát kellett a 11. §. melynél Unger oly módosítványt adott be, hogy a kártalanítások megállapításánál a miniszter helyett a pénzügyi közp. bíróság legyen a legmagasabb fórum. Utána heves támadásokat intéztek a §. illetőleg a kormány és igazságügyminiszter ellen. Fenye s s y Ferencz, Horvát Boldizsár, kit az ellenzék megtapsolt, Apponyi Albert gróf, Györy Elek s az Unger módosítványa mellett szóltak Irányi és Szentkirályi Albert. A szakasz védelmére kelt Tiszta a miniszterelnök, Fabiny igazságügyminiszter, Perla k y Elek és végül Wekerle Sándor államtitkár, kinek elegáns, tárgyilagos és a háborgó kedélyeket megnyugtató beszédével a vita már véget ért. De szólasra van még a 11. § hoz előjegyezve Polónyi és Hódossy.

Viszonyaink és a honvédség.

(T.) Hogy Európában, ha csak valami véletlen incidens közbe nem jön, egyik hatalom sem mer háborút kezdeni, azzal tisztában volnánk, de mert ez a véletlen incidens, minden pillanatban közbe jöhet, mintha vihar előtti nyomást érezne, valamenynyi hatalom lázasan fegyverkeznek. A békét nem akarja megszegni egyik sem, de a háborura készen akar lenni valamenynyi, mert: van valami a levegőben! Vihar előtti csend, vihar előtti nyomatosság. Ez tagadhatatlan, és rezgésbe hozza az idegeket. Elfojtott lélekzetel, hallgatag, kezét kardja markolatán tartva az első robbanást várja valamenynyi hatalom, mert amint, hogy feszült a lég a föld alatt, feszült a föld felett is. Hogy öntudatos kezdeményező senki sem lesz, arról megvagyunk győződve mindnyájan, de éppen úgy arról is, hogy az öntudatlan kezdeményezés már nincs messze.

Francoziországból nagyon is nyugtalanító hírek érkeznek. Ott a boszorkányok tánczát járják, s hogy a közzvélemény idegesen izgatott, tanúság rá, hogy

Voltaire, Rousseau, Macaulay és Buckle nagyszabású alkotásai, — mégis minden héten kimerítő levelet írt édes anyjához, s ezt még akkor is megtette, midőn tanulmányai öregbítése és praxisa tökélyesbítése céljából nagyobb külföldi utazásokat tett. Ezt szent és mulaszthatatlan kötelességének ismerte. Oh! mennyi megnevezhetetlen örömet szerzett ezen levelekkel anyjának és Alicének.

Midőn Tarbyné a szellemtől sziporkázó és a nemes, jó szívnek a szeretet melegítő átlenggett leveleket Alice előtt felolvasta, a fiatal leány úgy érezte, hogy lelke szárnyra kel s földöntuli magasságba emelkedik egy eszményi éden világába. Fogékony lelke hatalmas tápanyagot szedett fel magába, eszes agya fellendült és értelemmel betekintett a nagyműveltségű fiatal ember eszmekörébe.

Az ifjú leány esendes ábrándjaiban mindig maga előtt látta azt a hősi lelkű férfit, ki annyira imponált neki discreté modorával, határozott, nyugodt fellépésével, nagy szellemével. A gyermeki szeretet kimondhatatlan megindító gyengéd érzése nyilvánult jó anyja iránt tanusított modorában és ez volt, ami leginkább lelkesíté Alicet. Valóságos nagy ünnepe volt az, mikor Pál néhány hétre hazajött anyjához, s a szerény ház szep örömeiben Alice is osztozott mindig. Az a szép, nyulánk barna férfi, azzal a mélabus, fekete nagy szemével és sápadt halvány arcával félistenként tünt fel az ábrándos gyermek előtt, s oly félnék volt társaságában, holott megfejtethetetlen vonalmat és szerleltett érzett iránta szívében.

Oly pillanatok voltak ezek, melyek el nem enyészó benyomást eszközöltek a leányka mélyen érző lelkére s emlékkük folytonos varázst gyakorolt reá.

Utóbbi leveleiben Pál egyre unszolta anyját, hogy adja bére kis birtokukat és jöjjen fel hozzá Budapestre, akkor boldogan élhetnek egymás közelében és soha sem kell többé elválni egymástól. Minő szép, minő kellemes élet lesz az.

Boulanger az a tökféj, a felszínen uszik folytonosan, mi csak is ott lehetséges, ahol felvannak kavarva, a kedélyek, s felturják, felhányják magukból a szemetet, mint a vulkánok a salakot. Normális körülmények közt egy Boulanger, még egy Francoziországnak sem rezenirozhatna, s hogy a hurok tulfeszítvék s a higgadt ész nem dominálja többé a helyzetet ez a legcsalhatatlanabb fokmérője. Tekintély, mely a napról-napra tornyosodó hullámokon az állam hajóját biztosan tudná vezetni, nincs, s egy oldal lökés kell neki, hogy felboruljon, mikor aztán felkavarodik egész Európa, amint hogy felkavarodott 1792 és 1848-ban. És talán nem csalódunk, hogy ennek a vulkánnak közeli kitérőse okozza ama légnymást, mely villanyos nyugtalanságban tartja az embereket.

Csakis a magyar ellenzék érzi magát abban a szerencsés helyzetben, hogy ő nem fél. Miért félne ugymond, hiszen van most egy olyan erős kormányunk, hogy leszavaztatja még a háborút is. Aztán van egy nyugodni nem tudó honvédelmi miniszterünk, ki zaklatott álmában is a honvédség harcoképességén törí fejét, és van egy Argus szemű királyunk, kinek figyelmét nem kerüli ki a legcsekélyebb hadi mozzanat sem. Hát ilyen király, ilyen kormány és ilyen miniszter mellett miért nyugtalanokdnék az ellenzék? Sőt inkább ingerkedik. Azt mondja Fejérvárynak, hogy minek az a nagyon is harcoképes honvédség, hiszen nem kell a honvéd csak lógósnak. Csak nem akarják talán, hogy a közös hadsereggel álljon egy színvonalon, a mi nem lenne igazság, mikor csak fele annyiba kerül. Az ellenzék tökéletesen meg van elégedve a honvédség mai harcoképességével, s a kért összeget csak azért sem szavazza meg, hogy a honvédség az ő lógósított minősítésű hivatásától valahogy el ne térjen, hanem a célának, csak is mint mellesken számbavehető haderő, feleljen meg. Képzeltető, hogy az e féle tréfák-

Tarbyné kezdetben idegenkedett a gondolatól, miszerint egyszerű, de előtte szerlelt kedves házat, melyhez annyi megható emléke fűzte, elhagyja, utóbb azonban fia iránti rajongó szerete mégis rá bírta, hogy felköltözék hozzá.

Szegény Alice keserű könyeket hullatott a feletti bánatában. A boldog, gondatlan falusi otthon oly szomoruvá vált s a pótolhatatlan vesztesség lesujtotta a kedves leányt. Hogy is ne; nélkülöznie kellett öreg barátnője megszokott, kedves társaságát, s a mi legfőképpen örömet képezte; Pál leveleit nem olvashatta többé.

Nem sokára azonban az ő életében is új fordulat állott be; ugyanis szünevő anyja baja mindinkább nagyobb mérvet öltött, úgy annyira miszerint egy ízben atyját sürgönyileg kellett a beteghez hivatnia.

Ennél az alkalomnál Mory elhatározta, hogy magával viszi nejét s leányát a fővárosba, hogy ott az előbbi avatottabb orvosi segélyben részesüljön, az utóbbira pedig feltétlenül szükségesnek tartotta a városi életet, hogy falusi vadságát levetkőzhesse, miután már abban a korban volt, melyben a leányok férjhez szoktak menni.

Alice tehát szintén elhagyta boldog ábrándjainak esendes színhelyét, bánkódott e miatt, mindazonáltal mégis egy sajtászéri reménységű éledt fel szíve mélyében, hogy t. i. gyakrabban láthatja majd Pált, s boldog lesz. Oly kevés igényei voltak arra nézve, hogy boldognak érezze magát.

Arról sejtelté nem volt: hogy Pált szép és kaczer nővére kötötte le végkép.

V.

Livia ama bizonyos bál után, melyen két imádója kérte fontos közlendő meghallgatására, csak késő reggel kelt fel. Daczára nagymérvő lankadságának, melyet a vigalom után érezett, álma szerlelt zifált volt, egyre azt a két embert látta maga előtt, kik közül az egyiket férjül kell választania, de e kettő közlő folyton egy harmadik alak is férközött, s ez Rezey báró volt, gumyos, gögös mosolyával.

hoz a hovádelmi miniszter katonaság-temperamentuma nem szokott, hogy az igazgatóság remeg ilyenkor minden idegszála Hefli Ignác és Horánszky Nándor pedig kedélyesen rágyujtanak, s mosolyogva suttogják: miért szavaznók meg mi. Ugy is megszavazza a szabadelvű párt. Fejérvárt boszontani pedig jól esik. És semmi sem bizonyosabb mint az, hogy — feltevé róluk hogy jó hazafiak, — ők lennének a legvigasztalhatóbbak, ha miattuk nem lenne megszavazza a Fejérvárt előterjesztése.

Vajjon ki ne látná be ma, hogy mikor a francia hadsereg két és fél millió az orosz három millió, a német két millió hogy akkor mi, a mi nyolczszázezer katonákkal akarjunk arányos pozíciót foglalni. Hanem igen is, ha a magyar honvédség s az ausztriai „handwehr“ ugyan csak teljes harcalképességi színvonalra emelhetnek, akkor a mi hadseregünk is kifutja a másfél milliót és megfélemlhet magáért.

Kibuvó ajtó azonban nincs. Vagy a közös hadsereg számát kell emelni, ami tiszter amny pénz és emberáldozatot igényelne, vagy a honvédség harcalképességét emelni a rendes hadsereg színvonalára, amihez nem kell, csak néhány millió; de hogy mindkettőt megtagadjuk, azt hiszem, nincs oly számbavehető eszű ellenzéki ember, kiről a mai körülmények közt, ilyesmit komolyan feltételezni lehessen.

Ily kritikus viszonyok közt megtagadásokra gondolni — s hozzá komolyan — csakis elmebeli fogyatkozás mellett lehet. Aki nem hiszi, hogy ezeket a kiadásokat megbirjuk, a haza sorsa felett kétségbe van esve s nem bírja a végeredményt bevárni, nem mer a jövő szemé közé nézni, ám az menjen neki a Dunának, de a ki férfi, ha bár bizonynyal tudná is, hogy meg kell halnia, a gyáva rezignáció helyett a küzdelem hősi halálát választaná: pedig hát attól még távol vagyunk! . . .

Külföld.

Szövetségünk Németországgal. A „Pol. Corr.“ figyelemreméltó berlini levele a Németország és Ausztria Magyarországgal közti viszonyának a német és az osztrák, valamint a magyar sajtóban az utóbbi időben történt megbeszélése alkalmából, constatastia, hogy a német és az osztrák magyar kormányok közötti jó viszonylatokban a legkisebb változás sem történt; e viszonyok meghidegüléséről vagy csak a meghidegülés veszélyéről, német felfogás szerint, szó sem lehet; sőt egyes kérdések feletti differenciák sem forognak

Különös gondot fordított az nap Livia toilettejére, de egész lényén szemben öltő volt lázas nyughatatlansága. A különféle gondolatok gyorsan fölhatartak, amik kavarogtak égő agyában.

Tehát vagyunk zihált állapotba kezd köz tudomás dologgal válni; ez a legérthetőbb oka Rezey sértő magaviseletének. A nagy arisztokratá méltóságán alóli dolognak tekinté egy oly lénynek udvarolni, kinek családja nagy erőfeszítéssel csak a nagy vagyon látszatát igyekszik fenntartani.

Férjhez kell mennie minden áron; még mielőtt a nagy bukás bekövetkeznék. Ugy érezte magában, hogy soha sem tudná eltűrni a szegénységet, a megeláztatást. Inkább meghalni, mint sem elfeledve a homályban nyomorúságosan tengődni.

(Folyt. köv.)

Komáromy Alajos.

Komáromy Alajos eljött hozánk, hogy itt is elbucuzzék a színpadtól, a mit a nemzeti színháznál már egy évvel ezelőtt megtett. Komáromy, e veterán színész, sokan ismerik Debreczenben, a színpadról is, melyen ő anyai tapsot aratott, a közönség részéről, a barátság révén is, mely hozá anyai neves debreczeni polgárt csatol, kik baj társai voltak néki a szabadságharcban, mint verespántlikások. E hó 5-én lép föl, hogy elbucuzzék. Ez alkalmából bemutatjuk őt abban az alakjában, melyben őt Rákossy Jenő lerajzolta, a nemzeti színházról való elbucuzásakor.

Bucuzik a nemzeti színház festett világától és festetlen közönségétől egy művész — írja Rákossy Jenő a kit mindenki ismer ugyan, de már csak kevesen vannak, a kik tudják, mily értéket képviselt korábban az a forgalomban megkopott alak. Való, hogy az írás is lekopott róla, színe is megváltozott, nem is csendül úgy, mint — arany korában. Régen látjuk őt apróppénz gyanánt forogni és megszoktuk annak tartani is. Numaiatikusan tudomány kell hozzá, hogy régi becsének tisztetelbe visszahelyeztessék, a mire jó alkalom

fenn a német és az osztrák-magyar kormányok között, mely differenciák különben semmi körülmény között sem bírnának lényeges je entőséggel. Alapos értesülés nyomán, a lapoknak a herceg Rheusz és gr. Taaffe közötti állítólagos meghasonlásról szóló híre is teljesen a légből kapottnak jelenthető ki. Ellenben nem tagadható, hogy Németország közvéleménye újabb időkben bizonyos kellemtelenséggel tekinti az Ausztriában történő eseményeket, melyek azt mutatják, hogy ott nagy erőfeszítéssel folytatattik a németiség elleni hadjárat. Ez a kellemtelenség, mely minden kormány ellenzése alól kivonja magát részben igen tapintatlan és a mérvadó berlini körök által határozottan helytelenített módon némely német hírlap felszólalásában kifejezésre talált. E hírlapi felszólalásokban azonban nem szabad többet látni, mint a német nép rokonszenvének kifejezését a németek sorsa iránt Ausztriában. Végül azt is beszélék Berlinben, hogy Ausztriában bizonyos körök részéről, melyek sohasem tudtak igazán megbarátkozni a Németországgal való szövetséggel, abban tárazoznak, hogy az osztrák viszonyoknak német lapokban történt megbeszélését a német kormány vélemény nyilatkozataival fujják fel. Az ily fötevés jogosultsága Bécsben jobban ellenőrizhető, mint Berlinben és remélhető, hogy az ily vakand munka, a mint nyomára jönnek, nem fog további kárt okozni.

A rabszolgakereskedés ellen. A „Sophia“ nevű német ezirkáló corvette Saadani mellett (Zanzibar) számos járművet semmisített meg, melyeknek fegyvereket és löszert kellett volna szállítaniuk a szárazföldön lévő fölkelők részére. A harcban tíz arab és német részről két tengerész altiszt esett el.

Spanyolország. A spanyol kormány, mint hogy a rabszolgakereskedés az Afrika nyugati partján lévő spanyol birtokokban már régen teljesen el van nyomva, most arra törekszik, hogy az Angliával 1885-ben kötött szerződés felbontassék, mely Angliának azon jogot adta, hogy a Feraandó Pó sziget és a vele szemben fekvő partvidékek között, a spanyol vizekre küldendő hajókat, nehogy azok rabszolgákat szállítsanak — átkutassa; a kereskedelmi forgalom érdeke sürgetőleg követeli e jogosultság megszüntetését.

A debreczeni Takarékpénztár közgyűlése.

A több mint negyven év óta működő debreczeni Takarékpénztár, egyike a legszárdabb hazai pénztintézeteknek, tegnap sok tekintetben foatos alapszabály módosítást eszközölt, az új viszonyok és a fejlődés követelményeinek megfelelőleg. Az e tárgyban összehívott rendkívüli közgyűlés délelőtti tartatott meg, a részvényesek élénk érdeklődésével. A 600 darab részvényből 300 s egynehány volt képviselve, éppen annyi, a mennyi az alapszabályok értelmében a tárgyalat alapítóke fel emeléshez és alapszabály módosításhoz megkivántatik.

A közgyűlésen Szepessy Antal vezérigazgató elnököl, ki konstatastván a közgyűlés határozat képességét, és előterjesztvén a közgyűlés tárgyát, melynek előkészítésével a folyó évi márczius 11-diki rendes köz-

gyűlés bizta meg az igazgatóságot, — a jegyzőkönyv vezetésére fölkeríte Komlóssy Arthur hitelesítésére pedig Simonffy Sámuel és Osterlam Ernőt.

Komlóssy Arthur felolvassa az igazgatóságnak az alapítóke felemelés és az új alapszabály tervezetéről szóló jelentését, mely rámutat a régi és új alapszabályok közti sarkalatosabb különbözőségekre. E szerint a társaság alapítókeje 120000 frtról 240000 frtra emeltetik, a részvényesek újabb megterhelése nélkül, olyképen, hogy a jelenleg 150000 frtyi tartaléktökeből a szükséges 120000 frt az alapítókehez csatolattik s az addigi 600 drb. 200 frt névértékű részvény ugyanannyi, szintén 1-től 600-ig menő folyó számmal ellátott 400 frt névértékű részvényre cseréltetik ki.

Az új részvények kiállításai költségei és a kincstári illetékek a társaság pénztára által fedeztetnek. Az alapítóke felemelését a társaságnál elhelyezett több millióra menő betétek nagysága indokolja.

Az esetleges veszteségek fedezésére 240000 frtig emelendő tartaléktöke képezetik. A társaság tulajdonát képező értékpapírok árfolyamából eredhető veszteségek fedezésére az „értékpapírok tartalék alapja“ létesítettik. A nyugdíjtökének 70000 frtig való szaporítása szintén czélbavetetik. Jelentékeny változás az alapszabálytervezetben a társaság üzletkörének kiszélesítése. E szerint a társaság üzletköre a következők:

A) A társaság elfogad betéteket kamatozás végett betéti könyvekre.

B) Kézi zálogkölesönt ad az osztrák-magyar birodalom mintkét államának kötvényeire, más, a bécsi és budapesti tőzsdéken jegyzett értékpapírokra, ugyszintén helybeli és vidéki ősmert jöhitelű vállalatok részvényeire.

C) Leszámitol és viszleszámitol váltókat.

D) Jelzálog kölcsönöket ad.

E) Vásárol és elad a bécsi és budapesti tőzsdén jegyzett zálogleveleket, részvénytársulatok és államilag biztosított társulatok elsőbbségi kötvényeit, az osztrák magyar birodalom mindkét államainak kötvényeit, továbbá kifogástalan jó hírből álló helybeli és vidéki társulatok részvényeit.

F) Fedezet mellett folyó számlára nyílt hitelt engedélyez.

G) Elhelyezi felesleges pénzeit rövid felmondásra a bécsi és budapesti elsőrangú bankintézeteknél, ugyszintén a helybeli és vidéki bankok és takarékpénztáraknál.

H) Részt vesz más jó hiteli és megbízható pénztintézetek társaságában nyilvános kölcsönökben, azoknak részbeni átvállalása által.

I) Rendkívüli esetekben vesz és elad házakat és földbirtokokat.

A harmadik főköülség a mérlegösszeállítás és a tisztá jövedelem felosztására vonatkozik. Ez utóbbit a tervezet következőleg határozza meg:

„A kezelési költségek levonása után fennmaradó tiszta jövedelemből 10% a tartaléktökéhez, a nyugdíjalaphoz pedig meglevő tökéjének 5%-töltja csatolandó; 6%-tölti az igazgatóság tagjainak tiszteletdíjain adatik ki, 2%-tölti pedig az intézet hivatalnokai jutalmazására fordittatik, az igazgatóság által megállapítandó arány szerint.

Az ezután még fennmaradó tiszta nyere-

mentenek egy bizonyos része az igazgatóság által előterjesztendő és a közgyűlés által jóvá hagyandó köz- és jótékony adományokra, továbbá a rendes tartalék és a nyugdíjalapnak a szükségéhez képest gyarapítására fordittatván, a maradvány a részvényesek között részvényeik aránya szerint felosztatik, illetőleg a szelvény át adása mellett legkésőbb minden év április elsejétől kezdve kifizettetik.

Az általános vita az alapítóke felemelés módja körül forgott. Két ellentétes nézet küzdött egymással. Az egyiket Simonffy Sámuel és Feischl Károly képviselték. Simonffy Sámuel két indítványt is terjesztett elő. Az elsőben 600 darab s 600 frt. névértékű új részvény kibocsátását ajánlotta, hogy az így befolyt 360.000 frtból 120000 az alapítókehez, 240000 pedig a tartaléktökéhez csatolassék. Ennek eljétsé esetére felállított második alternatívája abban concludált, hogy vétessék el ugyan a tartaléktökeből 120.000 frt az alapítóke javára, de új részvények is bocsátassanak ki felemelt ártért, a jegyzésnél elsőbbség biztosítottván a jelenlegi részvényeseknek.

Feischl Fülöp szintén 600 — 1200 ig menő folyó számmal ellátott, 600 frtos új részvénynek kibocsátása mellett foglalt állást, például hozván fel az első hazai takarékpénztár hasonló eljárását. Indolásának magva az volt, hogy így a társaság részvényei könnyebben eladhatók s egyre megy, ha a részvény tulajdonos két részvényért kapja is meg az 1500 frtot, a mennyi jelenleg a debreczeni takarékpénztár részvényeinek cursiv értéke. Buzás Pál, Zádor Lajos, Komlóssy Arthur, Tóth Ferenc és Ormos Gábor ellenben konzervatív szellemmel ragaszkodtak a jelenlegi részvény számokhoz és az igazgatóság által előterjesztett tervezet, nem akarván a részvényeseket új befizetésekkel terhelni, s társaság részvényeit még eddig szokatlan üzrekedés tárgyává tenni. Simonffy és Feischl ellen felhozták, hogy épen a debreczeni kereskedelmi és iparbank is azon pénztintézetek közé tartozik, melyek részvényeik számát redukálták.

Ugy az alapítóke az igazgatóság által proponált módni felemelése, mint általában az egész alapszabálytervezet, némi jelentéktelenebb, nagy részben stylaris módosításokkal elfogadtatott.

A rendkívüli közgyűlés tárgyalta a jövő évi rendes közgyűlésre halasztatott.

A helybeli pénztintézetek által felállított tervezett zálogintézet ügyében, miután ez még a városi hatóság részéről sem fejlesztett tovább, az igazgatóság — bár a tavaszi közgyűléstől nyert ez irányban utasítást — nem tett előterjesztést. Ezt helyeselte a közgyűlés.

Napi hírek.

Rendkívüli városi közgyűlés tartatik holnap délelőtti 11 órakor a városháza nagytermében. Egyetlen egy tárgya lesz, de az igen fontos: a fogyasztási adó kibérlésének ügye.

Felolvasóköz. Tisztelettel értesítjük a T. közönséget, hogy a legközelebbi felolvasás nem 5-ikén lesz, mert ekkor a nagy terem

a nemzeti színházhoz, a hol Essex oszob szerepében lépett fel.

A hatvanas évek derekán ment át az apaszerepre s még nekem igen emlékeztetben van egy estélye, melyen a király szerepében („Az élet álom“) egy hosszú beszédet a szavaltat oly művészetével mondott el, hogy a közönséget zajos tapsokra ragadta az előadás legtisztább s legelőkelőbb eszközeivel. Most már vagy tíz éve csak egyik „hasznos tagja“ az intézetnek, a ki némán, majdnem észrevétlenül tesz szolgálatot ott a hová dirigáltatik, mint a többi közember. Azt hiszem, fáradtabb a lelke mint a teste s nem csoda, ha nyugalomra vágyik. — A mi kimerítette, tán nem egyedül az emésztő szini pálya. — Mint önfeláldozó, gyöngéd apa nevelt föl egy leányt magának s mint ép oly gyöngéd szívű nagyapa, a legkegyetlenebb bánatban lett része: unokákat temetett . . .

Engem, ki róla e sorokat a kegyelet melegével iparkodom írni, egy személyes momentum bensőbb emléke köt az ő múltjához, én is meghaladtam a színmű írásban egy husz éves pályát és mikor kezdtem, mi kor szorongó szívvel először láttam az én képzeletem alkotta világ elől föllebbenni a színház végzetes függönyét. — Komáromy Alajos mondta el az első szót abból, a mit én is abban az illuzióban írtam, a melyben ő is egykor a deszkákra lépett, abban, hogy z. hallhatatlanság számára írok.

Illuzió volt . . .
Ó már meggy Üllőre, a hol egy kis szerény házikót vett magának. En és mások hovahamarabb követni fogjuk őt az élet üllőjéről, kegyetlen pörölye alul.
Ime a jubilans művész rövid életismertetése. Elég változatos. Ezután már egyforma csöndességgel folynak el a hátralévő napok. Hogy a csöndes, egyformán folyó napokban legyen mire visszaemlékezni a veteránoknak: ajánljuk őt művészet pártól közönségünk szíves pártfogásába. Csinaljon a közönség, tömeges megjelenésével a színházban egy kis ünnepnapot.

hivatal
csüt
sást
agy
idegek
álomba
lelete
csütör
tárába
rosunk
ménye
A tá
Hatva
utca
65 frt
24 kr.
VI. ke
sen 53
rés z
227 fr
B) T
mm x 5
31 mm
A min
vedelm
gélygy
lyének
kir. j
leténe
Aradó
nak si
ben e
Ezen
akadé
tól az
egy
ifjuság
lyének
fogad
fogad
meg
iranti
— A
1217
Mivel
ben v
nő, h
gyobb
várado
köri e
eddig
helye
credm
egyelt
elküld
ség be
legy be
nyoká
azokat
azokat
tathas
és oly
Henrik
zottsá
gyes t
tanár,
évbe
kötöz
keny
nasium
kegyes
tanár
őta h
banás
tete s
tanít
erintv
munká
méltó
igy i
társá
rendtá
kegye
élete
folyó
hossza
történ
földi
3 óra
nyuga
áldoz
róm. k
denha
ber 3
holnap
fiatal
te ne
tár
retke
tettek
Drágy
dár,
Irény
A ke
B. G.
rokon
A jó
A jó
Riekl
nika.
Setlen
Szabó
jegyz
heteti
Mayer
Dániel
Künn

hivatalos czéla van lefog alva, hanem 6 ikán, csütörtökön, d. u. 5 órakor. Felolvastart Dr. Balkányi Emil orvos ur: „Az agy működéséről.“ (Az agy szerkezete, az idegek működése, az álm, az agy működése álomban, gondolkodás, egyes kísérletek észlelete ezen a téren.) — Belépti szabad jegyek csütörtökön délután Tóth Béla ur gyógyszer-tárában kaphatók.

— **Debreczeni főiskola.** A folyó évi, városunkban tartott őszi segélygyűjtés eredménye következő volt: A) Pénzben. I. A tápintézet részére. 1. kerület. Hatvan utca 96 frt 45 kr. II. ker. Péterfia utca 129 frt 80 kr. III. ker. Csapó utca 65 frt 10 kr. IV. ker. Czegléd utca. 90 frt 24 kr. V. ker. Varga utca 77 frt. 37 kr. VI. ker. Piac utca 174 frt. 33 kr. Összesen 533 frt 29 kr. 2. Szegény tanulókrészére. A hat kerületből összesen gyűlt 227 frt 13 kr. Összes pénzügyűjtés 860 frt 42 B) Terményekben. Kétszeres élet 19 mmx50 klg. v. gy. élet 41 klg. csős tengeri 31 mm. 20 klg. burgonya 2 mm. 05 klg. A mint értesültünk, hosszú idő óta nem jövedelmezett ennyit főiskolánknak az őszi segélygyűjtés.

— **Felhívás az aradi vértanúk** vesztőhelyének ki-sajátítása érdekében. A nagyváradi kir. jogakadémia önképző és olvasóköri egyetemenek küldöttsége mult 1887. év. okt. 6-án Aradon járt, hogy a nemzet nagy vértanúinak sírhalmára, a fent nevezett egylet nevében egy szerény babérkoszorút helyezzen. Ezen alkalommal nyerte, a nagyváradi jogakadémia polgársága az aradi honvédegylet-től azon megítéssel megbízást, hogy indítana egy országos gyűjtést. Magyarhon tanuló ifjúsága között az aradi vértanúk vesztőhelyének ki-sajátítása és rendezése czéljából. A jogakadémia polgársága nagy lelkesedéssel fogadta el a megbízást s örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a nemzet féltetenei iránti hálájának némi csekély jelet adhatja.

— A gyűjtés megindult s annak eredménye 1217 forint 33 krajczárt tesz ki eddigéig. Mivel pedig a gyűjtőket a legnagyobb részben visszaérkeztek s mivel nem igen valószínű, hogy a jelzett czélra már adományok nagyobb számban érkezzenek, elhatározta a nagyváradi kir. jogakadémia önképző és olvasóköri egylete, hogy a gyűjtést bezárja s az eddig beérkezett adományokat rendeltetési helyére juttatja. Ennek folytán a gyűjtés eredménye 1217 frt 33 kr. az aradi honvédegylet elnökének, tek. Lukácsy Miklós urnak elküldteté. Midőn ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni bátrak vagyunk, legyen itt szabad forró köszönetet nyilvánítani mindazoknak, kik a fentirt czélra adományokat küldöttek s egyuttal felkérni mind azokat, kiknél még gyűjtővek vannak, hogy azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy azokat esetről esetre rendeltetési helyére juttathassuk. Tisztelettel: Gálbory József önk. és olv. egyleti elnök, Frankó László, Kriпка Henrik, Szarukán Zoltán, Szuhányi Géza bizottsági tagok.

— **Halálozás.** Földessy Emil, kegyes tanítórú áldozópap s gimnasiumi rendestanárr, életének 44-dik, tanárkodásának 23-dik évében, néhány heti szenvedés után jobbra költözött. Oktatás-ügyünk egy képzett és tevékeny munkást veszített benne. A boldogult, gimnasiumi tanulmányainak befejezte után lépett a kegyes tanítórúba, melynek kebelében, mint tanár Veszprémben, Máramaros-Szigeten s 7 év óta helyben működött. Jeles tehetségei, szíves bánásmódja, az ifjúság iránt való őszinte szeretete s páratlan jóakarata megszereztek számára tanítványainak szeretetét s mindazoknak, kikkel érintkezett, működött, elismerését. A szerény, munkás és derék tanár és igaz jó ember halála, méltó részvételt kelt. — A kiadott gyászjelentés így hangzik: A debreczeni kegyes-tanítórúdi társház tagjai fájdalommal szívvel jelentik szeretett rendestársunk tiszteendő Földessy Emil, kegyes-tanítórúdi áldozár s gimnasiumi tanárnak, élete 45-dik, áldozásának 23-dik évében, folyó évi december hó 3-ikán éjjeli 2 órakor, hosszas és fájdalmas betegség következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai december hó 4-dikén délután 3 órakor fogták a rom. kath. kőzemetőben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat ugyanezen napon reggeli 10 órakor, a rom. kath. plebániái templomban fog a Mindenhatóknak bemutatattani. Debreczen 1888. december 3-án Áldás és béke hamvain.

Szamos közleményünk tárgyhalmaz miatt hlnapi számunkra maradt.

— **Kovács B. Gyula,** a korán elhunyt fiatal köztisztelőtől álló törvez jegyző és író te csete tegnap délután ment végbe. Ravat-lára anyja és özvegye koszorúin kívül, körtetköz feliratú szebbnél szebb koszorúk tettek: Felejtethetlen jó testvére — Mari, Drága jó Gyula bácsinak — Ilonka és Aladár, Szeretett kedves Gyula bácsinak — Irénke, A kedves vőnök — szerető anyósa, A kedves jó sógornak, — Izabella, Kovács B. Gyulának — Sárváry Lőrincz, Szeretett rokonunknak — Simonffy Sámuel és családjá. A jó rokonnak, — Dr. Sárváry Gyula, A jó rokonnak — öz. Csorba Lajosné, öz. Riekl Antáné. Kedves keresztapának — Tónika, A jó barátoknak — barátinói. A felejtethetlen jó barátoknak — Vilma és Lajos. öz. Szabó Lajosné. A debreczeni kir. törvényszék jegyzői kara Kovács B. Gyulának. A felejtethetetlen emlékü emberbarátoknak Ring Mari, Mayer Adolfné. A jó barátoknak — Dr. Zsily Dániel. A jó barátoknak — Dr. Szikszay Imre. Künn a sírnál Magyar Kálmán zenekara

játszott el nehányat kedvező dalaiból. — A temetésen városunk intelligenciája vett részt. A czégléd utcai templomban tartott rövid gyászszertartás után édes atyja mellé temettetett. A temetést Fischer János és Társa „Kegeyle“ temetkezési intézete egyszerűen, de mégis kiváló izléssel rendezte, a mi dícséretére válik a szép pártolásnak örvendő czégnak.

— **A korcsolyázó egylet közgyűlése.** Tegnap délelőtt tartotta meg a korcsolyázó egylet rendes évi közgyűlését. Elnök Ferenczy Lajos a gyűlést megnyitván, felolvassa az egylet évi jelentését, melyből közöljük a következőket. A korcsolya sason tartott 1887. decz. 26-tól 1888. márt. 8-ig (73 nap: közte 58 jó, 15 rossz). Jegy el két 2972 a 30 kr. 1244 gyermek. 422 külső személyjegy. Ezen idő alatt a jégpályát 4638 személy látogatta meg. Az egyletnek volt 135 rendes, 173 foglalkozó tagja (köztük 112 nő). Az évi mérleg: Bevétel: Belépti jegy 1058.20. Tagsági 1016.00. Jelvény 7.80. Ruhatár 71.90. Korcsolya fiók 54.50. Korcsolya kölcsön 16.20. Lampion 7.90. Összesen 2232.50. Kiadás. Pálya fentartás 1017.74. Vegyes kiadás 613.69. Hasonbér 5.95. kamat 12.86. Összesen 1647.27. Tiszta jövedelem. 585.26. Vagy on. Fel-szerelések 11531.86. Különléte tárgyak 78.75. Versenydíj készlet 32. Pénztár készlet 217.3. Összesen 11664.34. T e h e r 9021.39. Tiszta vagyon 2642.92. Elnök maga s tisztársai nevében a bizalmat megköszönve, a tagokat a tiszti kar megválasztására hívja fel, Elnökké újból; F e r e n c z y Lajos, alelnökké B o c z k ó Sámuel választattak meg, Pénztárnok: K ö v y Lajos, segédpenztárnok: B e k e László Egyleti titkár: K i r á l y Gyula, Ügyvéd: N a g y Sándor, Választmányi tagokul megválasztottak. Aron Jenő, Bészler Lajos, Dalmy László, Fischer Lipót, Kardos László, Kemény Mór, Riekl Antal, Szalay József, Szücs Kálmán, Tasmer Hugó, Tóth István, Török Gábor rendes, Gyűgyey József, Gyürky Sándor Róza Géza, Varga Ferencz pót. választmányi tagoknak. A jegyzőkönyv hitelesítésére Kardos László és Tasmer Hugó tagok kéréstettek fel.

— **Utolsó estély.** Alföldy Károly jeles táncztanár tanítványaiával szombaton este tartott vizsgát a Korona nagytermében. Ugy a haladó, mint a kezdő növendékek táncművészetben való jártassága teljesen kielégítette a jelenvolt nagyszámu szüléket és az eredmény, melyet ezuttal elért a tánczok hivattott mestere, nagytíz nékül fényesnek mondható. Impozáns számmal gyűltek fel a szülékek, hogy gyönyörködjenek a kicsinyek ügyes mozdulataiban; gyönyörűség volt nézni azokat a pezike ungyalkákat, azokat a miniatúr gavaillérokat, a mint először szabad folyást engedve a jókedvnek, hódoltak a tánczok muzsájának. Kezdő növendékek alaplépéseket, haladók a divó tánczokat mutatták be. Minden egyes mozdulatukon meglátszott a szakavatott és gyakorlott táncztanár alapos képzése Magyar nemzeti tánczot eredeti népies jelmezbe öltözve Buzás Ilon és Geréby Gyuzica lejtettek. A kedves kis gyermekek oly tüzzel és jó kedvvel járták a solot, hogy a jelenlévőket megérdemelt tapsokra ragadták Szünóra után még egyszer el kellett tánczolni a magyar tánczot, melyben a közönség ismét gyönyörködni akart. Ozory Pista angol jockey tánczot mutatott be szintén kiváló ügyességgel. A vizsga vége a nagy mazur bemutatása volt. E szilaj lengyel tánczban csak ilyen alkalommal lehet gyönyörködni és most csakugyan sok gyönyörködtek is, a kik látták. A tánczolóknak ügyességgel tánczolták végig a lengyelek nemzeti tánczát és a szép alakzatokat ügyesen csoportosították. Dícséretre méltó precizitással, sőt bájjal forgolódtak a farszót és hosszú mazurban a kedves kis br. Coullon Cornél és Horváth Ilon. Polonia tánczban ünnepléte után kevés színe mulva kezdődött a jelen volt vendégek tánczmulatsága. A Magyar fiúk párat annul kitünő zenéje megint, mint annyiszor, felvillanyozta a lábakat. Jó kódy, pajzán vidámság áradt el a jelenvotakon. Az első négyest több mint 50 pár tánczolta. A soupé csárdást is igen sokszor megújratja a tánczra felavatott ijjuság. A nagyszámu, impozáns közönség között csak futólagosan végig tekintve következőket láttuk: Leányok: Czech Cornél és Sarolta, Gréf Margit, Fischer Ilka, Buzás Erzsike, Trax Ilon, Horváth Ilon, Kállay Mariska, Sárváry Adél, Schaitl növérek, Komlóssy Ilon és Etelka, Dóczy Ilon, Pethe Erzsike, Lindenfeld Bertka, Weidner Ilka, Papp Irma, Kassai Farkas Margit, Tóth Irma, Breuer Mariska. Asszonyok: Dr. Czech Tivadarné, Gréfné, Geréby Fülöpné, Buzás Elekné, Dr. Ozory Istvánné, Telegdi Lászlóné, Fischerné, Kassai Farkas Dánielné, Zivuska Ferenczné, Dóczy Gedeonné, Konecz Lajosné, Kállai Istvánné, id. Weidner Józsefné, Komlóssy Mihályné, Horváth Istvánné, Maróczy Jánosné, Csáthy Károlyné. A jókedvű társaság hajnalig tánczolt és csak a kora reggel oszlatta el a vidám hangulatu vendégeket. A kicsike leánykák már régen álomra hajtak fejeiket, de a rájuk nézve annyira várvavárt és feledhetlen percek emléket sokáig meg fogják őrizni. A fogókony lélek az első benyomásokat nem tudja feledni, hiszen a szívnek is van premierje — Ezuttal megemlítjük, hogy a napokban Alföldy, városunk elismert tánczmestere, új tanfolyamot nyit. Melegen ajánljuk a szülők, s tánczkedvelők figyelmébe. — Calamus.

Vertesi Arnold jubileuma Szatmáron.

Lapunk szerkesztőjének V e r t e s i A r n o l d n a k jubileuma Szatmáron nagyszerű ünnepségek között folyt le, melyekről a „Szatmár“ cím alatt ma reggel rendkívüli kiadásban megjelent diszlap már rövid tudósítást közöl. A „Szatmár“ Uray Géza és Nagy Vince szerkesztésében új életre ébredt s most a város legnépszerűbb közlönye. Mai száma tisztán alkalmi közleményeket tartalmaz csupa Vértésiről szóló cikkekkel.

A jubileum letolyásának leírását a lapból vesszük át:

„Tegnap szombaton este, — írja a diszlap, — érkezett meg városunk várva várt kedves vendége, Vértesi Arnold, gr. Vay Dániel kíséretében.

A pályahánál a gazdakör választmánya és a város részéről Kiss Gedeon rendkaptány fogadták az érkezőket, — az üdvözöl beszédre néhány szóval Vértesi Arnold felelt, örömet fejezte ki, hogy a meghívásnak eleget tehetett. A vendégek közül már előzőleg megjöttek gr. Teley Sándor és Kiss Sándor ezredesek s Karczag Vilmos, ki este színr kerülő darabjának főpróbáját akarta igazgatni.

Miután a vendégek lakásokra tértek, rövid pihenés után a színházat keresték fel, hol a két sarok páholy volt részükre fentartva.

A nagy és díszes közönség figyelmébe egy pár percze a vendégek felé fordult, kik csakhamar a látosövek egész keresztüze alatt állottak.

Mintegy félórai időzést után vendégeink a dalegyület estélyét keresték fel, ahol az érkezőket Unger Gusztáv elnök fogadta. Persze a figyelm központja Vértesi Arnold volt. Bámulták milyen fiatal, milyen kevéssé viselte meg az ezer novella! Hát így néz ki egy író, a ki már jubilál!

A hölgyek különösen el voltak ragadtatva, hogy annak a sötét novellának az írójá, milyen derült, vig kedélyű, világias behelző módor ember. Egnémelyike bizonyynal azt gondolta, hogy itt valami Vajda Jánosí világhírdalmas poseokkal tett embert fognak találni, pedig Vértessi épen olyan egyszerű s igaz mint az elbeszélései.

A mai délelőttön a Jandrisics János vendégszerető háza volt a bucsujárohely, a hol vendégeink és azok ismerősei összejöttek.

Az idegenek, mint Karczag Vilmos nem győztek csudálkozni azon a szellemes humoron és vidámságon, a melylyel a házigazda vendégeit mulattatá. A ig vették észre, mikor az óramutató a bankett idejének elérézését jelezte.

*
A z e b é d .

Délután két órakor gyűltek egybe a „Korona“ felső éttermében a gazdakör választmánya és a szatmári tollforgató emberek. Vértesi Arnold, gr. Vay Dániel, gr. Teley Sándor, Karczag Vilmos, Kiss Sándor ezredes író vendégeken kívül Domahidy Ferencz főispán, Szentpály Jenő kir. tan., Ber. Kovács Lajos, Ber. Kovács Béla kir. tan. tanfelügyelő, Kiss Gedeon főkapitány, Unger Gusztáv ügyvéd, Dr. Steinberger Ferencz, Dr. Papolezy Gy. bíró, Jandrisics János apát, Kovács Leo ezredes, Dr. Hubán János, Aigner Ferencz, Bodnár Gáspár, Sarmaságh Géza, Dr. Kelemen Samu, Ferenczi János, Dr. Tanódi Mór, Papp Géza Ber. Kovács Jenő fúszgábiró, Dr. Fekete Soma főorvos, Nagy Elek ügyvéd és ifj. Nagy Vince; száma nézve mintegy huszonnyolcezan. Az első pohárköszöntő Jandrisics apát mondotta, éltetve az ő ismert ékesszólásával az ünneplő író Vértesi Arnoldot. Az ünneplő meghatva köszönte meg Szatmár város közönségének szives vendég szeretetét. A szebbnél szebb köszöntők egymást érték s Dr. Fekete Samu reflectálva Vértesi beszédére az összes vendégekre üritette poharát. Gr. Vay D. rendkívüli szellemes tőszóban a szatmáriakat éltette. Aigner Ferencz pedig Karczag Vilmost a hitves fiatal szerzőjét. Karczag megköszönte a vendégszeretetet s az ő mesterét Vértessit ünneplő szatmári közönséget éltette. — Most újra Jandrisics állott fel, hogy meleg pohárköszöntőt mondjon szerető főispánunkra. Kis Gedeon főkapitány gróf Teley Sándor ezredesét üritette poharát. Kovács ezredes pedig az ő kedves bajtársaiért gróf Teley Sándor és Kiss Sándor ezredesekre, Karczag Vilmos egy másik felköszöntőjében mint fiatal hirlapíró a legöregebb és halhatatlan érdemű hirlapíró Kovács Lajos éltette. A menü következő volt: Ragout leves, (Asztali fehér bor.) Fogas vajjal. (Budai veres) Rostboeuff. Angol verespecsenye piréval. (Szerednyei fehér) Karfiol vajjal (Szerednyei fehér.) Pulyka komppottal. Malacz zöld és veres salátával. (Szomorodni.) Crème czukorsüteményvel. Gyümölcs. Sajt. Mokka. Liqueur. — Az ebéd kedélyes hangulaton délután 5 óráig tartott. Weinberger vendéglős kitünő konyhája általános elismeréssel találkozott.

*
A f e l o l v a s á s .

Az egész délután szakadatlanul ömlő eső dacára egész serege a szép hölgyeknek gyűlt egybe a „Korona“ szálló éttermébe, ahol süri falankszót képeztek a hallgatók.

Vértesi Arnold pontban nyolcz órakor jelent meg a felolvasó asztalnál a közönség rokonszenves éljénitől fogadva.

Jandrasics János apát üdvözöte a felolvasót s következő lendülete szép be-széddel mutatta be a közönségnek.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Kultura felé törekszik a nemzet s épen azért mindama tényezőket, kik a kultura kö-zvetítésében szerepet játszanak s a mivéledés lobogó fátylájával megjelölnek a haladás irányát a társadalom szeretettel támogatja, előismeréssel jutalmazza s szives készséggel illeszti a hála koszoruját hálántékukra. A gazdakör ily érzelmeknek hódolva a koszorús író Vértesi Arnoldot falai közé hívta, hogy követlenül itt részeltesse őt ama tisztelőben, melylyel Magyarország adozik számára azon alkalomból, midőn ezredik beszéde megírásának jubileumát ünnepli. Egy nagy francia író e tanácsot adó író társának: „Haladj a korral, de add, hogy te ne romolj magad, hanem a kor, a melyben élsz, javuljon általad“ Magyarországi írói közül Vértessinél jobban e tanácsot senki nem követte, azért környezi őt a jók osztatlan tisztelete és ime Vértesi Arnold itt van, hogy társadalmunk szerető tiszteletét meghálálja, ez órában 1001 ik beszélyét feolvassa. Ez alkalomból nekem juttott a kiváló szerencse, hogy társadalmunk nevében őt a felolvasó asztalnál üdvözöljem ama forró öh-jtással, hogy isten munkabíró erejét tartsa meg és engedje hogy a nemzet folyton tartó tisztelete közt bár hajlott korral, de vidám és meglegedett lélekkel a második ezer beszélyt is megírhasssa.

Ezután Vértesi olvasta fel az 1001-dik novellát egy gazdag rut leányok a megható történetét.

A késő esteli óra nem engedi, hogy a felolvasó est részleteire kiterjeszkedjünk. Egyes részleteire még vissza fogunk térni.

Vértesi feszült figyelm között olvasott és az elbeszélés utolsó, egyik társadalmi kinövésre rámutató csipős mondata után zugó taps és éljenzés hangzott fel.

Ezután Uray Géza ügyvéd nyujtotta át csinos beszéd kíséretében a közönség ajánlókát képező díofa tőtkba zárt nagyszerű arany írószert. Vértesi meghatva köszönte meg határos beszéddel a nem remélt kitünést.

Ezután a díszes társaság az étterembe vonult és jókedvvel éjjelíg mulatott ünnepelve a nagyszerű jubilánst.

Irodalom.

Molnár László „Egy kis város krónikája“ című könyvére kibocsátott gyűjtővek tulajdonosait felkérjük, hogy ezeket alulírott kiadó hivatalba küldeni sziveskedjenek.

Tisztelettel

a „DEBRECZENI ELLENŐR“
könyvkiadóhivatala,

Színház.

Szombaton Ohnet „Sarah grófné“ja adott elő. Szintársulatunk tagjai ez alkalommal is megmutatták, hogy ha akarnak, tudnak jól játszani. Békésy Róza a czimszerepben, Molnár László (Severac) teljesen kielégítették a közönséget, mely nem is volt hálátlan irányukban, zajos éljenekkel, tapsiharral jutalmazta meg őket. A többi szereplők, Kaczér Nina, Ellijngfer Ilona, Mándoky, Vedress, játékaikkal emeltek az est sikerét.

Tegnap a „Tékozló“ adatott, nem nagy számu közönség előtt. Békésy Róza, Gerőffnyé, Andorfy, Molnár László, Püspök y, Péchy jól játszottak. Mátray, e tehetségességgel színész, Azur szerepét szépen énekelte.

Örley Flóra a szegedi szintársulat kedvez primadomája, kit városunkban is annyira szerettek, hosszasan tartó, súlyos betegségből teljesen felépült s szombaton lépett fel a Nebánsvirágban legelőbb. A kisasszonyt a szegedi közönség leírhatlan lelkesedéssel, s kitüntetésekkel fogadta.

Felolvasó szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Legolcsóbbtól legmagasabb árig
karácsonyi
és
ujévi ajándékok
és
gyermek játékok
legnagyobb választékban kaphatók
Szent-Királyi és Kalenda
üzletében.

ELADÓ

tégla és cserépgyár.

Debreczen város közvetlen közelében levő 37 év óta fenálló, jó forgalmu és dusan felzerelt

TÉGLA és Cserépgyár

szabadkézből eladó.

Bővebb fevilágosítással szolgál a tulajdonos:

Boschetti András,

valamint

Zichermann H.
irodája.

VAN HOUTEN-féle CACAO

LEGJOBBNAK van elismerve és LEGOLCSÓBB a használatban.

Kapható a jobb gyógyszerárakban, gyógyfűkereskedésekben, csemege- és fűszerkereskedésekben s cukrázdákban bádogszelencékben 1/2, 1/4 és 1/8 kilo tisztasulytartalommal.

Kapható Debreczenben: Geréby Fülöp és Csanak József uraknál.

Az összes orvostudományok tudora

Dr. Tihanyi Sámuel

kezeli mindennemű

száj és fogbajokat,

odvas fogakat

fájdalom nélkül (érzékletlenítés által) távolít el; fogakat tölteni porcellán, ezüst-, arannyal, s egy állandóan alkalmazott (amerikában lépez-t) fogtechnikus segítségével a legcélzertőbb

műfog betéteket eszközli.

Rendelő órák reggel 8-11-ig,
délután 2-5-ig.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debreczen fióktelep áru csarnoka,

ajánl legjobb minőségű szepességi főzelékeket,
afonyát, rivizkegombát, gesztenyét, boszniai szilvát, szilva-izet

pergetett és keretmózet,

különféle friss minőségű

sajtokat, liptói-turót.

Magyarádi, ménesi, szegszárdi, egri (bikavér) sashegyi,
szomoródní,

tokaji aszu gyógy borokat,

ó-jamaikai rumot, cognacot,

olasz, spanyol és francia borokat,

theát, thea süteményeket,
angolnát, caviárt, oroszhalat, szardiniát stb.

legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitel
szövetkezet debreczeni fióktelep
árucsarnoka. Nagyvárad-uteza, megye-
ház mellett.

Bundák és Muffok

Előre haladt idény miatt
a következő cikkek u. m.

NŐI DIVAT-KELMÉK,
Flanellek, Kasánok

és

SZŐNYEGET,

mától kezdve

rendkívüli leszállított áron

kiárusítom.

Tisztelettel

ROTT L.

Igen olcsó árban kapható.

Nagy választékban.

Női felöltők, Mantillok

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkal
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

fairagaszok, körlevelek, gyászejelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITETNEK.